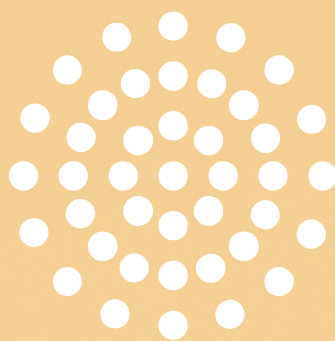

Paff

6 T/M 9 OKTOBER 2022

**PAROOL
FILM
FEST
PAFF.NL**

FOTO JITSKE SCHOLS

Een achtbaan voor volwassenen

Ik was het alweer bijna vergeten (verdringing heet dat), maar een jaar geleden moesten Paffbezoekers bij binnenkomst een geldig vaccinatie-, test- of herstellbewijs tonen. De beperkingen zijn alweer een tijd opgeheven, maar ook veel echte film liefhebbers lijken moeite te hebben om de weg naar de bioscoop weer te vinden. Met het Parool Film Fest, dat van 6 tot en met 9 oktober alweer zijn zesde editie beleeft, hopen we daar iets aan te doen. Want het kan zo leuk zijn, om met z'n allen in het donker van een goeie film te genieten.

Op het afgelopen festival van Cannes vertelde de Zweedse regisseur Ruben Östlund opgetogen dat hij had gehoord dat de vertoning van *Triangle of Sadness* als een voetbalwedstrijd had geklonken, en dat er werd gejuicht tijdens de film. Dat was precies zijn intentie. "Een achtbaan voor volwassenen maken, dat was het doel. Een gezamenlijke ervaring voor het publiek: dat je de bioscoop uitloopt en denkt: wat was dit?"

Östlund vertelde ook dat hij met *Triangle of Sadness* heeft geprobeerd het beste van de Europese cinema, die intellectueel is en vaak iets probeert te zeggen over de wereld waarin we leven, te combineren met het beste van Hollywood, waar je geld moet verdienen met een film omdat je anders geen volgende kunt maken en je kinderen niet kunnen studeren. "Door die druk zorg je er wel voor dat het publiek denkt: fuck, dit wil ik in de bioscoop zien!"

Neemt u maar van mij aan dat Östlund glansrijk in zijn missie is geslaagd; *Triangle of Sadness* wilt u in de bioscoop zien. Dat kan op onze openingsavond niet alleen in Het Ketelhuis, het hart van het festival, maar ook in vijf andere bioscopen: Cinecenter, FC Hyena, Filmhallen, Kriterion en Rialto De Pijp.

Jan Pieter Ekker
Chef Kunst

Colofon

Samenstelling Jan Pieter Ekker
Met bijdragen van Joost Broeren-Huitenga, Jan Pieter Ekker, Roosje van der Kamp, Hanneloes Pen
Eindredactie Rose Heliczar, Mariët Oosterwijk, Ruby Sanders, Noor Tonkens
Beeldredactie Michiel van den Berg, Eva de Vos
Vormgeving Mirjam Verheul
Coverbeeld Street Art Frankey
Coverfoto Arie de Leeuw

Antonio Banderas en Penélope Cruz bijten zich met zichtbaar plezier vast in hun heerlijk uitvergroete personages.
FOTO'S SAMANTHA LOPE

‘Dit is een masterclass acteren geweest’

Competencia oficial – de slotfilm van Paff – tapt uit een vaatje dat al de hele filmgeschiedenis een rijke bron blijkt: films over filmmaken, waarin de schermutselingen achter de schermen bepaald geen idylle blijken.

Joost Broeren-Huitenga

‘W’ e wilden geen romantische of nostalgische film-over-film maken. Eerder het tegenovergestelde,” zegt de Argentijn Mariano Cohn over *Competencia oficial*, een satire op de filmwereld die hij in Spanje regisseerde samen met Gastón Duprat. Maar hij vat ook meteen de twee uitersten samen waar vrijwel alle films-over-filmmaken onder te vangen zijn.

Enerzijds zijn er de Serieuze Films. Of ze nu romantisch, nostalgisch of dramatisch zijn, ze vielen filmmaken als een eervolle bezigheid. Ze gaan vaak over echt bestaande filmmakers, meestal de Grote Meesters van de kunstvorm – Alfred Hitchcock (*Hitchcock*, 2012), Howard Hughes (*The Aviator*, 2004), Walt Disney (*Saving Mr. Banks*, 2013) of James Whale (*Gods and Monsters*, 1998).

Incidenteel wil ook nog weleens een notoir sléchte filmmaker deze behandeling krijgen – zie *Ed Wood* (1994) over de gelijknamige pulpfilmmaker uit de jaren vijftig, of *The Disaster Artist* (2013), over het maakproces van cult-mislukking *The Room*.

Slangenkuil

Een subgenre van deze categorie zijn dunverholten autobiografieën van filmmakers zelf. Zoals *Dolor y gloria* (2019) van Pedro Almodóvar, waarin het door Antonio Banderas gespeelde hoofdpersonage is gemodelleerd naar de regisseur zelf. Het bij uitstek meesterlijke en klassieke voorbeeld hiervan is nog altijd *8½* (1963), waarin Federico Fellini zijn eigen *director's block* omzette in een metafictioneel verhaal over een regisseur met een director's block. Zie voor een variant van eigen bodem Viktor van der Valks sprankelende debuut *Nocturne* (2019).

Toch zijn de films uit de andere categorie een stuk talrijker. De satires en komedies waarin het werk achter de schermen één grote farce blijkt en de filmindustrie een slangenkuiltje wordt bevolkt door naïevelingen en profiteurs. Dit soort films richten hun pijlen over het algemeen op de industriële kant van de cinema via fictionele perso-

nages (die soms wel weer varianten van echt bestaande personen zijn).

Deze vorm van zelfspot werd al vroeg in de filmgeschiedenis gebezigd – Charlie Chaplin en Buster Keaton maakten allebei al een zwijgende kortfilm waarin ze hun eigen metier op de hak namen. Decennia later vervolgde Robert Altman de vorm met *The Player* (1992), nog altijd een onbetwistbaar hoogtepunt van filmsatire – al vond de regisseur zelf dat de film ‘vrij mild’ was uitgepakt. De met beroemde bijrolspelers overladen komedie draait om een hoge pief bij een filmstudio die een moord pleegt en dat probeert te verdoezelen.

Heel soms is er overlap tussen de twee uitersten: satire over een Grote Filmmaker. Bijvoorbeeld in *Le redoutable* (2017) van Michel Hazanavicius, een specialist in films-over-films – zie ook megahit *The Artist* (2011), een zwart-wit-variant op klassieker der klassiekers *Singin' in the Rain* (1952), of recentelijk zijn minder geslaagde *Coupez!*. In *Le redoutable* giet Hazanavicius zijn karikaturale biografie van Jean-Luc Godard in een pastiche van diens maoïstische periode, met films vol primaire kleuren en een even primaire ideologie.

Penélope Cruz

De deze maand op 91-jarige leeftijd overleden Godard was zelf de ultieme film-over-film-maker. Vrijwel zijn gehele oeuvre is terug te voeren tot de cruciale vraag: wat is cinema en hoe verhoudt die zich tot de realiteit? Die vraag wordt in zijn latere essayistische films expliciet gesteld. Maar ook zijn meer toegankelijke fictiefilms draaien regelmatig om filmmakers – van scenarist Paul Javal, de hoofdpersoon van het meesterwerk *Le mépris* (1963), tot filmmaker Paul Godard (!) in *Sauve qui peut (la vie)* uit 1980.

Zo analytisch en zwartgallig als Godard het aanpakt, wordt *Competencia oficial* nergens. Maar net als de Franse grootmeester tonen Cohn en Duprat een scherp oog voor hoe commercie een kunstvorm corrumpert.

Startpunt van de film is een steenrijke zakenman die na zijn 80ste verjaardag iets zoekt om in de wereld na te laten. Eerst denkt hij aan een brug, maar uiteindelijk lijkt een film hem toch beter. En dus koopt hij de rechten van een bestseller en huurt hij de met prijzen overladen art-filmer Lola Cuevas (Penélope Cruz) in voor de bewerking.

Hij ritselt ook meteen twee bekende acteurs voor de hoofdrollen – de serieuze toneelspeler Iván Torres (Oscar Martínez) en de over het paard getilde filmster Félix Rivero (Antonio Banderas). Dat zijn iets te veel ego's voor één set, en *Competencia oficial* toont met sardonisch genoegen hoe de repetities voor de film-in-de-film hopeloos uit de bocht vliegen.

Staalkaart

Cruz, Banderas en Martínez bijten zich met zichtbaar plezier vast in hun heerlijk uitvergroete personages. Dat was ook precies de bedoeling, vertelt Cohn: “Het belangrijkste bij onze eigen repetities – de echte dus, niet die in de film – was dat we benadrukten dat we het léuk wilden maken tijdens de opnames. Dat is namelijk lang niet altijd zo! We gaven de acteurs veel vrijheid en dat heeft veel

Met sardonisch genoegen wordt getoond hoe de repetities hopeloos uit de bocht vliegen

opgeleverd – ik denk dat de film een soort masterclass acteren is. En een staalkaart van alle manieren waarop dat scheef kan lopen.”

Lola Cuevas grijpt bij haar repetities naar nogal conventionele methodes, die dicht bij performancekunst liggen dan het simpelweg instuderen van het scenario. Zo bont heeft Banderas het in zijn succesvolle carrière nooit meegemaakt, maar ook hij kreeg achter de schermen de gekste verzoeken. “Als je een western gaat draaien en men vraagt je om te leren paardrijden, ja, dat is logisch. Maar iemand heeft me ook ooit aangeraden om heroïne te gebruiken omdat ik een junk moest spelen – dat leek me toch niet nodig. Ik actéér het wel gewoon.”

Competencia oficial sluit Paff zondag 9 oktober af.
Voor speeltijden en locaties zie pagina 15.

‘De dood zorgt er ook voor dat je midden in het leven staat’

FOTO CARMEN KEWINK/LUMEN

Narcosis, het speelfilmdebuut van Martijn de Jong, gaat over onverwerkte rouw. Als haar man na een duik niet meer boven komt, kan Merel dat maar niet onder ogen komen. ‘Dat was voor mij het moeilijkst te begrijpen,’ zegt actrice Thekla Reuten (47).

Roosje van der Kamp

Altereerst gefeliciteerd. *Narcosis* is geselecteerd als Nederlandse inzending voor de Oscars. “Ja, dankjewel. Heel bijzonder, omdat het de debuutfilm is van Martijn.”

Blij mee? “Het script is me heel dierbaar, want ik vond het meteen erg mooi. Dus in die zin wil je natuurlijk een zo groot mogelijk publiek voor een film en daar kan dit bij helpen – al helemaal als er een nominatie uit volgt. Ik merk sowieso dat mensen ontroerd raken door de film. Als je zelf iets hebt gevoeld, dan is het fijn dat dat behoorlijk universeel blijkt te zijn.”

Wat vond u zo mooi? “Rouwverwerking is een proces dat zich van binnen afspeelt. Het is niet iets waar je voornamelijk over praat, maar iets wat je voornamelijk voelt. Laura van Dijk heeft een script geschreven waarin het gevoelsleven van Merel en haar kinderen duidelijk wordt, zonder dat daar veel dialoog voor nodig is. Dat is wat cinema bij uitstek kan zijn.”

We zien Merel in drie verschillende periodes in haar leven. U zet haar heel anders neer, inderdaad zonder veel dialoog. Hoe ging u te werk?

“Voor mij is dat een intuïtief proces. Daarbij is de eerste lezing van een script heel belangrijk: ik zorg dat ik dat in één keer kan doen, zonder dat ik word onderbroken, zodat ik de boog kan voelen. Dit klinkt vaag, maar op de een of andere manier weet ik op een gegeven moment gewoon waar ze is en hoe ze is en wat dat betekent in haar fysiek: hoe ze beweegt of praat of kijkt. Met Martijn focus ik voor elke scène goed waar we in het verhaal zijn, dan is het spel erna een soort reflex.”

Haalt u daarbij inspiratie uit uw eigen leven of angsten?

“Merel, het personage, is echt een heel andere vrouw dan ik. Ik heb helaas al best veel mensen verloren in mijn leven. Ook dichtbij. En ik weet inmiddels dus wel dat ik heel anders reageer op de dood. Zij heeft een heel specifieke reactie; ze ontkent het helemaal. Zelfs oog in oog met haar kinderen. Dat alleen al zou voor mij een *call to life* zijn, om juist met je kinderen heel erg in het leven te gaan staan. Dus dat staat heel ver van mij af. Maar tegelijkertijd: er is een basale plek van emotie in mezelf. Daar kan ik naartoe. Dat gaat soms over eigen verdriet, maar ook over verdriet in de wereld. Dat hangt van de dag af en de associaties die ik vanbinnen heb met de scène. Het blijft gelukkig een beetje magisch, dat proces.”

‘Als je in je angst niemand toelaat, kan het van kwaad tot erger gaan’

Een jaar na de dood van Merels man lijkt het alsof het net is gebeurd.

“Dat was voor mij het moeilijkst te begrijpen. Maar als je zo in die angst zit, en je niemand toelaat om je daaruit te halen, kan het zo van kwaad tot erger gaan. Het niet kunnen zien van het dode lichaam maakt dat je het proces van rouwverwerking niet kunt afmaken. Het belang van het bergen van het lichaam en de rituelen daaromheen is zo groot. Dat weet ik zelf ook van het overlijden van mijn vader.”

Merel is een medium, of helderziend.

“Heldervoelend, ja. Een medium is ook een goed woord, alleen staat dat nogal in een lacherig daglicht.”

Haar gave wordt neutraal in beeld gebracht. Zoals u zegt, is het iets wat veel mensen als onzin afdoen.

“Het is grappig dat je het neutraal noemt. Zo’n gave is onzichtbaar. Neutraal is een goede bewoording, want er blijft nog iets in te vullen. Het is moeilijk om zo iets in beeld te brengen en de vorm waarvoor is gekozen, middels de witte kamer, vind ik mooi.”

“We hebben hier veel over nagedacht en over gesproken. Merel is deels gebaseerd op Martijns moeder. Die heeft altijd een praktijk gehad en een gave. Ik ga wel eens naar mensen toe die een gave hebben of energetisch werk doen. Het helpt me vaak enorm. Ik heb ook weleens met iemand gesproken waar mijn vader van zich liet horen. Dat heeft me alleen maar goed gedaan.”

“Voor mij was het belangrijk dat het op een integere manier in beeld werd gebracht. Laat ik het zo zeggen: veel mensen, jong en oud, hebben er zo veel baat bij, en we doen er toch vaak een beetje lacherig over.”

Haar gave is een feit.

“De witte kamer staat voor haar binnenwereld, zo zou je het ook kunnen zeggen. Het staat voor wat zij ziet en wat zij doorgeeft.”

Toch krijgen we geen antwoorden van het hiernaams.

“Maar Merel gaat uiteindelijk wel de confrontatie aan met de dood. Dat is belangrijk. De dood zorgt er namelijk ook voor dat je midden in het leven staat. Door verschillende verliezen zijn voor mij zo veel dingen overbodig geworden. De angst om oud te worden, bijvoorbeeld. Ik ben juist blij dat ik ouder word.”

“Daarom fascineert het verhaal mij ook, omdat het iets zegt over onze cultuur. Ik hoop dat de film aanzet tot een gesprek, met jezelf of met een ander. Een gesprek over hoe we naar de dood kijken en hoe we ermee omgaan. Misschien zorgt het wel dat we er actiever mee bezig zijn.”

Narcosis draait vrijdag 7 oktober om 13.45 uur en zaterdag 8 oktober om 19.00 uur in Het Ketelhuis.

De laatste film met Gaspard Ulliel (1984-2022)

De jonge Franse filmster Gaspard Ulliel kwam begin dit jaar op 37-jarige leeftijd om het leven bij een ski-ongeluk, vlak na de opnames van *Plus que jamais*.

Joost Broeren-Huitenga

Gaspard Ulliel in *Plus que jamais*.
FOTO EAUX VIVES PRODUCTIONS

Zoals Marilyn Monroe haar moedervlek had, zo had de Franse acteur Gaspard Ulliel zijn litteken. Een piepkleine imperfectie die de schoonheid van zijn gelaat eerder accentueerde dan verstoort. Ulliel hield de oneffenheid op zijn linker jukbeen over aan een aanvaring met een dobermann toen hij zes jaar oud was. Als hij lachte, kon het hem een kinderlijke onschuld geven, of juist iets veront-rustends – en in zijn meest intrigerende rollen allebei tegelijk.

In zijn laatste speelfilm *Plus que jamais* speelt hij een meer ingetogen, dienende rol. Als partner van de ter-

minaal zieke Hélène (Vicky Krieps) moet hij in het reine komen met haar naderende dood, en met haar wens om die zonder hem tegemoet te treden. Dat thema komt extra hard aan als je weet dat Ulliel kort nadat de opnames waren voltooid zelf om het leven kwam bij een ski-ongeluk, pas 37 jaar oud.

Ulliel raakte op 4-jarige leeftijd bevangen door het medium film toen hij naast zijn moeder op de bank zat terwijl die de klassieker *Jules et Jim* van François Truffaut keek. De jongen was op slag verliefd op hoofdrolspeelster Jeanne Moreau, en op de cinema. Op zijn elfde begon hij te acteren in tv-producties – hooguit twee rollen per jaar, om zijn schoolwerk niet in de weg te zitten.

Na de middelbare school begon hij een opleiding tot filmmaker. Die beëindigde hij al na twee jaar omdat zijn carrière als acteur een vlucht nam. Hij was toen al een eerste keer genomineerd in de categorie Beste Nieuwe Acteur bij de Césars, de belangrijkste Franse filmprijzen.

Ook het jaar daarop werd hij in die categorie genomineerd, voor zijn hoofdrol in oorlogsdrama *Les égarés* van André Téchiné. Nog weer een jaar later verzilverde hij een volgende nominatie, voor *Un long dimanche de fiançailles* van Jean-Pierre Jeunet. Die twee films betekenden ook zijn grote doorbraak, de eerste in Frankrijk en de tweede internationaal.

Persoonlijk project

Er volgde een veelzijdige carrière, zowel in Frankrijk als in Hollywood, waar hij onder meer de titelrol speelde in de *Silence of the Lambs*-prequel *Hannibal Rising* (2007). In Bertrand Bonello’s *Saint Laurent* speelde hij couturier Yves Saint Laurent op het hoogtepunt van diens roem – een zeer persoonlijk project voor Ulliel, zoon van een modeontwerper en een stylist. In 2016 won hij de César voor Beste Acteur voor zijn rol als terminaal zieke toneelschrijver in *Juste la fin du monde* van Xavier Dolan. Ook al een film waarbij hij de dood in de ogen keek, net als in zijn laatste voltooide speelfilm *Plus que jamais*. Regisseur Emily Atef zat middenin de montage van *Plus que jamais* toen ze bericht kreeg van Ulliels plotse linge dood. “Bij het monteren wordt elke scène eindeloos herbekeken en bewerkt,” vertelt ze. “Op een gegeven moment kun je elke oogopslag van je hoofdrolspelers dromen, ze zijn zó aanwezig. Om dat te doen, wetend dat Gaspard er niet meer was, was een surreëel soort horror.”

Plus que jamais draait zaterdag 8 oktober om 21.15 uur en zondag 9 oktober om 17.30 uur in het Ketelhuis.

In ‘Juste la fin du monde’ keek hij ook al de dood in de ogen

‘De montage, wetend dat hij er niet meer was, was een surreëel soort horror’

Model Carl (Harris Dickinson) en zijn vriendin, topmodel en influencer Yaya (Charlbi Dean) in *Triangle of Sadness*. FOTO FREDRIK WENZEL / PLATFORM-PRODUKTION

Een ijdel, sexy en een tikje dommig model

Op het festival van Cannes won Ruben Östlund voor zijn inktzwarte sociale satire *Triangle of Sadness* zijn tweede Gouden Palm. Slechts negen regisseurs gingen hem voor.

Jan Pieter Ekker

Nee, zei de Zweedse regisseur Ruben Östlund beslist; het was nooit een optie om *Triangle of Sadness* in de filmwereld te situeren. Die lijkt weliswaar in veel opzichten op de modewereld, maar er is een belangrijk verschil: "De modewereld is een van de weinige branches waarin mannen slechter worden betaald dan vrouwen. Supermodellen zijn vrouwen, mannen worden *male models* genoemd en krijgen slechts een derde betaald van wat hun vrouwelijke collega's krijgen. Dat vond ik een interessant uitgangspunt; een ijdel mannelijk model, dat minder betaald krijgt dan zijn vriendin."

In *Triangle of Sadness* draait het om de Carl, een ijdel, sexy, tikje dommig model (Harris Dickinson), en diens partner: het topmodel Yaya, die een centje bijverdient als influencer (Charlbi Dean, die augustus dit jaar onverwacht overleed, zie kader). Samen maken ze een gratis cruise op een luxejacht, met onder anderen een aristocratische Brit-

se wapenhandelaar (Oliver Ford Davies) en een steenrijke Russische handelaar in kunstmest (Zlatko Buric) en diens strakgetrokken vrouw (Sunnyi Melles).

Carl laat per helikopter potjes Nutella aanrukken als hij genoeg heeft van kaviaar. Zijn wederhelft orakelt dat iedereen gelijk is en staat erop dat het personeel ook een keer van de glijbaan mag – ook het niet-westerse personeel dat normaal gesproken alleen onderdeks aan het werk is. Na een even dramatisch als hilarisch 'captain's dinner', waarop de Russische oligarch en de marxistische, aanhoudend dronken kapitein (Woody Harrelson op zijn best) de hoofdrollen spelen, spoelt een aantal opvarenden aan op een onbewoond eiland. Daar heb je weinig aan je miljoenen en je uiterlijk, zo wordt pijnlijk duidelijk.

Pijnlijke openingsscène

Östlund kent de modewereld redelijk goed, vertelde hij tijdens een interview met een groepje journalisten van over de hele wereld op het afgelopen filmfestival van Cannes. "Mijn vrouw is modefotograaf en kent het wereldje van binnenuit. We hebben veel gepraat over mode als product, en schoonheid als ruilmiddel. De titel heb ik ook van haar." Hij wist naar het plekje boven zijn neus. "De *triangle of sadness* is een term die plastisch chirurgen gebruiken voor de botoxwaardige plooi tussen de wenkbrauwen. Van haar heb ik ook geleerd dat modellen boos en neerbuigend moeten kijken als ze in dure mode rondlopen, en blij moeten kijken in goedkope merken zoals H&M."

Zoals hij eerder al deed voor *Turist* (2014) en *The Square* (2017) putte Östlund ook nu weer rijkelijk uit zijn eigen ervaringen. De pijnlijke openingsscène, bijvoorbeeld, waarin het modellenkoppel ruzie maakt wie de rekening in een peperduur restaurant moet betalen, is waar-gebeurd, vertelt hij. "Het was hier in Cannes, acht jaar geleden. Ik had mijn vrouw net ontmoet en wilde indruk op haar maken. Zij is Duits, ze komt uit Hamburg, en is misschien een tikje patriarchischer dan ik ben. Ik kom uit Zweden, ik ben het kind van een socialistische moeder en opgevoed met het idee dat mannen en vrouwen volkomen gelijk zijn."

"Nadat ik een paar keer had betaald, zei zij op een avond: morgen betaal ik. Ik dacht: gelukkig begrijpt ze het, zij wil ook iets van evenwicht. Toen we de volgende dag opnieuw uit eten waren en het moment van afrekenen dichterbij kwam, werd ik steeds nerveuzer dat zij de rekening niet zou aannemen. Ik was bang dat het pijnlijk zou worden, want als man kon ik die rekening toch niet op tafel laten liggen? Toen de rekening tussen ons in werd gelegd, en ik een stukje naar voren leunde, zei ze meteen 'Dank je lieverd, dat is heel lief'. Mijn mond viel open. Het was echt heel frustrerend dat ik toch weer een stereotiepe mannenrol aannam."

Clash tussen ideologieën

De oorsprong van de ellenlange discussies tussen de marxistische kapitein en de Russische oligarch ligt ook dicht bij huis. "Mijn moeder is communist en dat heeft me op vele manieren beïnvloed. Van jongs af aan spraken we thuis over politiek en dat liep zelden goed af, want mijn

broer is zéér overtuigd, zéér conservatief, en zéér rechts. Tijdens maaltijden en andere familiebijeenkomsten komt het vaak tot een clash tussen twee ideologieën."

Hij schaterlacht. "Nu we toch bezig zijn... Ik heb het haar gevraagd, ik mag het jullie vertellen en jullie mogen het opschrijven: het personage Therese, de Duitse vrouw in een rolstoel die alleen maar '*In den Wolken*' schreeuwt, is gebaseerd op mijn schoonmoeder. Zij heeft een paar jaar geleden een beroerte gehad, en toen ze weer bijkwam, kon ze nog maar één ding zeggen: 'In den Wolken'. Ze is bij haar volle verstand, maar sindsdien communiceert ze alleen nog maar door deze ene zin hard of zacht op een specifieke manier uit te spreken. En wij begrijpen haar inmiddels goed. We kunnen er ook met haar om lachen; ze heeft een geweldig gevoel voor humor."

Triangle of Sadness is op donderdag 6 oktober de openingsfilm van Paff. Voor speeltijden en locaties zie pagina 14.

FOTO GETTY IMAGES

Ruben Östlund

Ruben Östlund (48) maakte in 2008 zijn speelfilmdebuut met *Involuntary*, over de minder aangename kanten van groepsgedrag, en regisseerde vervolgens *Play* (2011), waarin witte jongetjes in een winkelcentrum worden lastiggevallen door zwarte, net wat oudere mannetjes en werkelijk alle onaangename aspecten van groepsdynamiek worden belicht. Voor *Turist* (2015) verdiepte Östlund zich in (sociologische) onderzoeken naar vliegtuigkapingen en veerbootrampen en met name de mythe van de

Titanic dat mannen de vrouwen en kinderen voor lieten in de reddingsboot. Ook in *The Square* (2017), in Cannes bekroond met de Gouden Palm, zijn mensen kuddedieren en bang om uit de pas te lopen; de bonte personages willen onder alle omstandigheden politiek correct blijven en daardoor leven ze in een hel. *Triangle of Sadness* wordt door Östlund gezien als deel drie van zijn trilogie over mannelijk onvermogen. "Ik hou van situaties die morele dilemma's veroorzaken; die vragen opwerpen zoals wat het betekent om mens te zijn."

Charlbi Dean (1990-2022)

De Zuid-Afrikaanse hoofdrolspeelster Charlbi Dean overleed eind augustus plotseling in New York, nadat ze kort ervoor onduidelijke klachten had gekregen. Toen antivaxers op sociale media berichten verspreidden dat haar dood te maken zou hebben met het coronavaccin, verklaarde haar broer dat Charlbi in 2008 een ernstig auto-ongeluk had gehad. "Tijdens een lange operatie werd haar milt verwijderd. De milt helpt bij het bestrijden van infecties. Misschien kon ze er daarom niet tegen vechten."

Dean, die op haar zesde begon met modellenwerk, schaamde zich niet voor haar littekens; ze toonde ze tijdens modeshows en ze zijn ook te zien in *Triangle of Sadness*. "Hoe onbenullig dit misschien ook mag klinken, ik vond het belangrijk om in deze film ook een stem te geven aan modellen," vertelde ze in mei in Cannes. "Mensen denken: ah, je bent knap, je hebt geen inhoud, je bent niet multidimensionaal. Maar als model word je gedwongen heel snel op te groeien. Ik was 13 toen ik van huis ging om in Tokio te werken, ik was nog bang in het donker."

‘Er waren weinig films die recht doen aan dementie’

In het ingetogen *Vortex* toont voormalig shock-regisseur Gaspar Noé de laatste dagen van een stel op leeftijd, van wie de vrouw alzheimer heeft.

Joost Broeren-Huitenga

Door haar dementie leeft het oudere stel, gespeeld door Dario Argento en Françoise Lebrun, vaak langs elkaar heen.

Filmmaker Gaspar Noé had in 2020 een hersenbloeding die hem bijna fataal werd. Het leidde hem naar het maken van *Vortex*, zijn meest ingetogen film tot nu toe. Al kijkt de regisseur, die ooit bekendstond als taboedoorbrekende provocateur, ook hier niet weg voor de lelijke kanten van de mens.

In split screen toont Noé in *Vortex* het leven van een ouder stel, gespeeld door Dario Argento en Françoise Lebrun – hij rechts in beeld, zij links. Die beeldvoering is geen vormtrucje, maar heeft betekenis. Want het echtpaar woont weliswaar samen in een klein en overvol Parijs appartement; door haar dementie leven ze vaak toch langs elkaar heen. De krachtigste momenten van de film zijn die waarin de twee beelden bijna hetzelfde tonen, maar net niet samenvloeien. Zoals het beeld waarin de man dwars door het split screen heen naar de hand van zijn vrouw reikt.

Hoe bewust speelde u met dat soort momenten?

"Veel mensen spreken me aan op precies die scène en ik vind het zelf ook het meest emotionerende moment in de film. Maar die handreiking was niet gepland. Ik had het jongetje dat hun kleinzoon speelt voor de scène ingefluisterd dat hij moest blijven rammen met zijn speelgoed, wat de volwassenen ook zeiden. Françoise raakte daarvan écht een beetje van streek, waardoor alle acteurs even uit het lood werden geslagen. In een opwelling pakte Dario toen haar hand. Dus dat beeld ontstond toevallig – zoals heel veel van de krachtigste momenten in de film toevallig ontstonden."

Was er veel ruimte voor improvisatie?

"Ja. Ik wilde dat het zo geloofwaardig mogelijk zou zijn, dus we hebben het bijna als een documentaire opgenomen. We wisten hoe scènes zouden beginnen en eindigen, maar daartussen hadden de acteurs alle vrijheid. Ik houd ervan om de camera gewoon te laten lopen zodat de acteurs hun tijd kunnen nemen. Er komt een punt waarop ze niet meer spelen, maar gewoon zijn."

Hoe wist u zich bij het schrijven in te leven in deze personages, die minstens dertig jaar ouder zijn dan u bent?

"De grap is dat niemand me dat vroeg toen ik met mijn vorige speelfilm *Climax* als vijftiger een film over een groep twintigers maakte! Maar ik voel me evenzeer verbonden met die jonge dansers als met de oude filmcriticus die Dario in *Vortex* speelt."

Waarom wilde u een film rond het thema dementie maken?

"Ik heb altijd films gemaakt omdat er dingen waren die ik wilde zien en die nog in geen andere film waren getoond. Dat gevoel had ik met dementie. Mijn moeder heeft twee jaar zware alzheimer gehad voordat ze overleed en ik had het gevoel dat er bijna geen films over waren. In ieder geval geen films die recht doen aan hoe het écht is – de zoete en liefdevolle horror ervan."

Vortex is te zien op vrijdag 7 oktober om 21.15 uur en zaterdag 8 oktober om 13.15 uur in Het Ketelhuis.

Gaspar Noé. FOTO GETTY IMAGES

‘Er komt een punt waarop acteurs niet meer spelen, maar gewoon zijn’

In *Tori et Lokita* speelt de onervaren Pablo Schils (l) een jonge Afrikaanse asielzoeker.

Twee jonge vrienden in verzet tegen hun lot

In Cannes kreeg *Tori et Lokita*, het zoveelste sociale drama van de Waalse broers Jean-Pierre en Luc Dardenne, een speciale prijs. En die lof is terecht.

Jan Pieter Ekker

Het was terechte lof voor een bijzonder kleinood over twee minderjarige Afrikaanse asielzoekers: Tori, een bruisende jongen van 12 uit Benin, en Lokita, een iets ouder meisje uit Kameroen. Hun paden kruisten onderweg naar België, sindsdien zijn ze onafscheidelijk en proberen ze elkaar zo goed en zo kwaad als het gaat te helpen, terwijl ze steeds vaster in de greep komen van de Belgische drugs-maffia.

Waar komt het verhaal van *Tori et Lokita* vandaan?

Luc: "Het uitgangspunt was een reeks krantenartikelen over geweld tegen jongeren in de drugswereld: vaak gaat het dan om niet-begeleide minderjarigen die mishandeld of zelfs vermoord worden. Maar enkel de feiten vertellen, volstaat niet voor ons; je moet zo'n fait divers transformeren tot iets anders. Zo werd *Tori et Lokita* een film over vriendschap, die maakt dat ze tegen hun lot in verzet kunnen komen."

Tori en Lokita worden overtuigend gespeeld door debutanten Pablo Schils en Joely Mbundu. Hoe hebben jullie hen gevonden?

Jean-Pierre: "De zoon van Luc verzorgt onze castings en zoals altijd kregen we honderden foto's en brieven. Pablo en Joely gaan allebei gewoon naar school, hij in Luik, zij in Brussel. Ze hebben beiden geen acteerervaring en allebei een andere achtergrond dan hun personage. Wat we altijd doen in zo'n situatie is dat we een scène uit het script laten spelen. Zo weten we binnen vijf minuten of ze zich kunnen verplaatsen in een onbekend personage."

Luc: "Hun fysiek was heel belangrijk. Lolita moest groter zijn dan Tori,

zodat ze hem moederlijk kon beschermen. Tori mocht sowieso niet te groot zijn, omdat hij zich moest kunnen verstoppen op de achterbank van de auto van de drugsdealer. Hij moest snel zijn, en vol leven en energie. Toen we Pablo zagen, wisten we dat hij geknipt is voor de rol; hij is een stuiterbal. Toen we vertelden dat hij het was geworden, vroeg Pablo wie de camera doet. We wezen naar Benoît, en vertelden dat hij al heel lang met ons werkt. Hij lachte en zei: "Ik ren veel te snel, hij houdt me nooit bij."

Muziek speelt een belangrijke rol in de film; wat horen we voor liedjes?

Luc: "Er zitten twee liedjes in de film: een kinderliedje uit Kameroen, waar Lokita vandaan komt, dat door moeders wordt gezongen om hun kinderen gerust te stellen. Het andere liedje is *Alla fiera dell'est*, Tori en Lokita zingen het samen voor de klanten van het Italiaanse restaurant van hun baas, voor wie ze ook drugs dealen. Het is ook de ringtone van Lokita's telefoon."

"We hadden een Italiaansspreekende muzikant ingehuurd om de acteurs een liedje te leren. Toen we vroegen welk liedje het meest geschikt was voor de kinderen, kwam hij met *Alla fiera dell'est*. Het is hetzelfde liedje dat zijn leraar gebruikte om hém Italiaans te leren toen hij klein was, want het is heel repetitief en daarom makkelijk te leren."

"Later hoorden we dat het eigenlijk een Joods liedje is, dat het over een markt in Jeruzalem gaat en veel wordt gezongen door mensen in ballingschap. Dus het klopte precies. De meeste asielzoekers die in Lampedusa aankomen, zijn ballingen."

De film eindigt treurig; Tori en Lokita ontdekken dat België bepaald niet het beloofde land is.

Jean-Pierre: "Onze films werken vaak

toe naar een situatie waarbij het hoofdpersonage uiteindelijk moet beslissen over leven en dood. Zo is het in *La promesse*, *Le fils*, *Le silence de Lorna*, *La fille inconnue*... In onze samenleving is een mensenleven helaas niet meer van onschatbare waarde, er valt een prijs op te plakken. Daar proberen wij tegenin te gaan: in onze films geven we het leven zijn onschatbare waarde terug."

Luc: "We hopen dat dat iets doet met het publiek. We hopen dat het publiek meevoelt met Tori en Lolita en in opstand komt tegen het onrechtvaardige systeem."

Tori et Lokita draait op zondag 9 oktober om 17.15 uur in Het Ketelhuis.

'In onze films geven we het leven zijn onschatbare waarde terug'

De regisserende broers Jean-Pierre (71) en Luc Dardenne (68). FOTO'S CHRISTINE PLENUS

De documentaire van Marieke van der Winden valt meteen in de eerste scène met de deur in huis. De achterneef van Van der Winden vertelt haar dat niet alleen haar grootouders 'fout' waren in de Tweede Wereldoorlog, maar dat de hele familie 'over de schreef ging'.

Van der Winden (56) kende het 'besmette' verleden in deze omvang niet. Op de begrafenis van haar moeder in 1989 hoorde ze weliswaar dat haar grootouders NSB'ers waren, maar toen ze daar voorzichtig naar informeerde bij haar opa Jan (1913-2002), antwoordde die luchtig dat ze slechts 'heel even lid waren van de NSB'. "Hij zei: 'We kwamen er snel achter dat de NSB niet deugde en hebben opgezegd.' Ik was toen opgelucht."

Wat dacht u toen uw achterneef met die onthulling kwam?

"Ik dacht meteen: dat zou weleens waar kunnen zijn. Er hing altijd al iets boven de familie. We deden nooit mee aan de twee minuten stilte op Dodenherdenking. We vierden geen Bevrijdingsdag op 5 mei. En over de oorlog werd nooit gesproken."

Het duurt uiteindelijk tot 2014 voordat u op onderzoek uitgaat en de strafdossiers in het CABR-archief in Den Haag induikt. Er komt niet 1 dossier, maar wel 47 dossiers ter tafel. Twintig familieleden blijken 'fout' te zijn geweest in de Tweede Wereldoorlog. Wat ontdekte u?

"Mijn grootvader Jan was samen met mijn grootmoeder in 1939 lid geworden van de NSB. Mijn opa werd in 1942 ook lid van de WA, de Weerbaarheidsafdeling van de NSB, die vaak als knokploegen in Joodse wijken opereerde en hij zat bij de SS. Uit het dossier bleek dat hij het lidmaatschap van alle organisaties eind 1942 had opgezegd. De achterliggende reden weet ik niet."

Mijn overgrootvader Johannes, die net als de hele familie in de Albert Cuypstraat woonde, had een garage in de Ruysdaelstraat en werkte als chauffeur voor de Wehrmacht, het nazi-Duitse leger. Een van de familieleden was NSB-burgemeester van Heemskerk, een ander had als *Verwalter* (zaakwaarnemer) verschillende Joodse zaken onder zijn hoede gekregen en weer een ander werkte voor de firma Puls, die de huizen van weggevoerde Joden leeghaalde."

Wat de twintig familieleden allemaal op hun kerfstok hebben, komt niet gedetailleerd aan bod in de film. Waarom niet?

"De dossiers bestaan soms slechts uit een paar velletjes. Veel staat er niet in. Er zijn wel getuigenverklaringen van burens. Zij zeggen dat met name mijn overgrootmoeder zeer antisemitisch was en dat er voortdurend Duitsers over de vloer kwamen. Mijn overgrootvader heeft overigens na de oorlog negen maanden vastgezeten."

Schrok u?

"Ja, ik was niet gerustgesteld toen ik verder niets vond. Toen ik zelf niets vond, heb ik historische onderzoekers ingeschakeld. Maar ik weet nog steeds niet of mijn familieleden mensen in elkaar beukten of Joden hebben verraden. Ik denk dat ze destijds pragmatisch waren. Veel Nederlanders sloten zich aan bij de NSB als ze bijvoorbeeld zo ergens een baantje konden krijgen."

Wat vond uw familie ervan dat u een film ging maken over deze familiegeschiedenis en uw eigen zoektocht ernaar?

"De meesten wisten van het NSB-verleden, maar hadden er altijd over gezwegen. Ze wilden niet geassocieerd worden met de NSB. Ze waren bang dat hun kinderen er last mee zouden krijgen. Mijn achterneef is de enige van de familie die er in de film over wil praten. Maar absoluut anoniem. Van andere familieleden kwam een dringend verzoek om de familienaam niet te noemen in de film. Een achterneef dreigde zelfs met een rechtszaak."

U komt zelf uitgebreid in beeld, soms geëmotioneerd of huilend.

"De film gaat ook over mij en mijn moeder die mede door deze geschiedenis een zwaar leven had. Het gaat ook over mijn zoektocht en het onderzoekproces. Ik wilde mijn achtergrond uitzoeken en wist dat ik zodoende niet buiten beeld kon blijven."

Waarom koos u ervoor zelf de regie in handen te houden? Bepaalde feiten had u gemakkelijk...

"...kunnen verzwijgen? Ik had een strenge editor en een hele crew naast me. Zelf wilde ik bepaalde scènes er liever uithalen, zoals die waarin ik bijvoorbeeld hard moet huilen. Maar ze legden me uit waarom ook die belangrijk waren. Ook een ongemakkelijk gesprek met een vrouw met een Joodse achtergrond bleef erin."

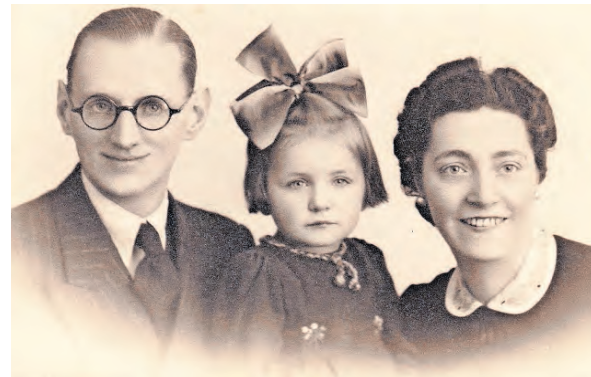

FOTODAPHNE LÜCKER

'Ze gingen elke zomer terug naar Duitsland'

Documentairemaker Marieke van der Winden ontdekte dat haar familie 'fout' was in de oorlog. In haar film *Het verzwijgen* verhaalt ze over de schaamte na die ontdekking en over haar zoektocht naar het NSB-verleden van haar voorouders.

Hannecloes Pen

Bovenste foto: de grootouders van Marieke van der Winden, Jan en Cootje, met haar moeder Lieke. Daaronder, rechts op de middelste rij: Ali en Johannes (met sigaar). FOTO'S FAMILIEARCHIEF

Hoe kijkt u nu naar uw grootouders, met wie u jaarlijks op vakantie naar Duitsland ging?

"Het is ingewikkeld. Het waren lieve, gezellige mensen. Ik wil niet dat mijn herinneringen aan mijn opa en oma bezoedeld raken, maar dat is onvermijdelijk. Dat is in wezen al gebeurd. Het is onmogelijk geworden de mooie herinneringen zonder nare bijmaak aan hen te koesteren. Ik ben in verwarring. Ik veroordeel hun keuzes, maar ik weet nog steeds niet precies wat ze hebben gedaan. Dat ze elke zomer teruggingen naar Duitsland, daar heb ik wel moeite mee."

Heeft u uw grootvader weleens betrappt op antisemitische opmerkingen?

"Nee, nooit. Hij liet zich daar niet over uit. Hij las geen kranten. Hij stemde niet. Daar kun je je beter niet mee bemoeien, zei hij. Toen hij na een hersenbloeding in het ziekenhuis belandde, werd hij apart gelegd op een kamer omdat hij steeds Duitse marsliederen zong, wat de kamer-goten niet fijn vonden."

Wat is de boodschap van uw film?

"Dat het belangrijk is het taboe van een NSB-achtergrond in een familie te doorbreken. Taboes gaan onderhuids een eigen, vaak vervelend leven leiden. Alleen door het erover te hebben, kun je ze verwerken."

"Uit de filmwereld kreeg ik overigens al zeven appjes van mensen die zeggen dat ze ook een familie met zo'n verleden hebben. Zij houden het liever voor zich."

Welk effect heeft de zoektocht op u gehad?

"Je vraagt je toch af of zo'n houding erfelijk is. Heb ik ook de neiging verkeerde keuzes te maken? Wat had ik gedaan in de oorlog? Ik zou nooit zeggen: ik weet zeker dat ik het niet in me heb een monster te worden."

"Door de film heb ik mijn moeder, die geheim hield dat ze opgroeide als NSB-kind en met wie ik een verstoorte relatie had, beter leren kennen en begrijpen."

Vreest u de reacties na het zien van de film?

"Iemand maakte een keer een stom grapje tegen mij: 'Kun je wel een geheim bewaren, je stamt toch af van verraders?' Ik moest erom lachen. Maar ik ben wel bang voor reacties. Dat ze zeggen dat ik me in de film niet genoeg uitspreek en niet keihard zeg dat mijn familie vreselijke oorlogsmisdadigers zijn geweest. Maar, nogmaals, ik weet dat niet."

"Het is wel uiterst ongemakkelijk om zo'n achtergrond te hebben als ik. Ik schaam me ervoor. Ik was liever trots op mijn grootouders geweest."

Het verzwijgen is zaterdag 8 oktober om 16.15 uur te zien in Het Ketelhuis.

Filmliefhebbers kunnen zich tijdens het Parool Film Fest weer vier dagen lang onderdompelen in de beste, meest gelauwerde arthousefilms van het komende bioscoopseizoen – van de Gouden Palmwinnaar van Cannes tot de openingsfilm van Venetië en de Nederlandse Oscarinzending.

R.M.N.

Een fabriek in een Roemeens dorpje huurt enkele Sri Lankaanse arbeidsmigranten in. Ze vervangen de jonge generatie Roemenen, die op hun beurt naar West-Europa trekken om hun kansen te vergroten. Mannen zoals Matthias, die net terug is in het dorp na jaren in Duitsland te hebben gewerkt. De confrontatie met de 'vreemdelingen' haalt in het dorp een gierput aan verdrongen frustraties en angsten boven. De afkorting van de titel is niet alleen de landcode van Roemenië, maar ook de Roemeense versie van de MRI-hersenscan. Dat is wat regisseur Cristian Mungiu hier doet: hij licht zijn land door.

UN BEAU MATIN

Sandra (Léa Seydoux), de hoofdpersoon van Mia Hansen-Løve's achtste speelfilm, is tolk. Niet alleen is tolken haar beroep, ook in haar privéleven is ze constant aan het vertalen, in figuurlijke zin. Voor haar 8-jarige dochter, die ze alleen opvoedt. En voor haar vader, een voormalig professor in de filosofie die door een neurodegeneratieve ziekte snel aftakelt, zowel lichamelijk als geestelijk. Dan loopt Sandra een oude vriend tegen het lijf en worden ze verliefd, hoewel hij getrouwd is. Zo tolkt Sandra ook continu tussen het verleden dat ze met haar vader aan het afsluiten is, het bedwelmende heden van haar nieuwe relatie, en de toekomst van haar dochter.

FOTO STEPHANIE BRANCHU

REVOIR PARIS

Virginie Efira voegt opnieuw een krachtige rol toe aan haar oeuvre met dit portret van een vrouw die een terroristische aanslag overleeft. Het is een incident dat doet denken aan de reeks aanslagen op 13 november 2015 in Parijs – een drama dat regisseur Alice Winocour van dichtbij meemaakte: haar broer was destijds aanwezig in concertzaal Bataclan, een van de doelwitten. *Revoir Paris* gaat over de nasleep van zo'n aanslag. Efira's personage Mia herinnert zich slechts flarden van wat ze doormaakte. Ze probeert te reconstrueren wat haar overkwam, in de hoop daarna haar leven weer op te kunnen pakken.

LAS BESTIAS

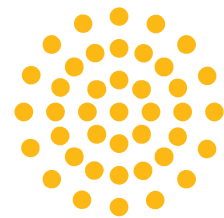
Wat het uitgangspunt had kunnen zijn voor een aflevering van *Ik vertrek*, wordt in handen van de Spaanse filmmaker Rodrigo Sorogoyen een zinderende thriller. Het Franse stel Antoine en Olga verhuist naar het platteland van Galicië om een biologische boerderij te beginnen. Maar de koele ontvangst van de lokale bevolking slaat om naar een ronduit vijandige sfeer wanneer het stel zich verzet tegen de komst van een windmolenpark. Sorogoyen vertaalt de klassieke tegenstellingen tussen nieuwkomers en locals en tussen vooruitgang en behoudzucht in deze hedendaagse western.

FOTO WVI ENTERTAINMENT

GOOD LUCK TO YOU, LEO GRANDE

Haar echtgenoot bracht Nancy Stokes weliswaar een huis, stabiliteit en een gezin, maar hij bracht haar nooit tot een orgasme. Nu is Nancy (Emma Thompson) weduwe en met pensioen, en vindt ze het hoog tijd voor wat avontuur in haar leven. Ze huurt sekswerker Leo Grande in en sleept hem mee naar een hotelkamer, mét een verlanglijstje. Waar Nancy niet op had gerekend, was naast goede seks ook een goed gesprek te krijgen. De afspraak krijgt een vervolg. Terwijl er iets opbloeit tussen de twee, verschuift ook de machtsdynamiek en brokkelen secuur opgebouwde façades af.

COMPETENCIA OFICIAL

Na in eerdere films al de dikdoenerij van de beeldende kunst en de literaire wereld op de hak te hebben genomen, richten de Argentijnse regisseurs Mariano Cohn en Gastón Duprat hun pijlen op de filmindustrie. Een miljardair wil een film financieren en eist het beste van het beste. En dus ritselt zijn assistent de gevierde maar excentrieke regisseur Lola Cuevas (Penélope Cruz), en Hollywoodster Félix Rivero (Antonio Banderas) en theatergrootheid Iván Torres (Oscar Martínez) voor de twee hoofdrollen. Dat blijken nogal veel ego's voor één project. Met haar onorthodoxe repetitieproces stelt Cuevas haar sterren steeds meer op de proef.

THE LOST KING

Na vijfhonderd jaar verdwenen te zijn geweest, werden in 2012 de overblijfselen van de Britse koning Richard III teruggevonden onder een parkeerplaats in Leicester. De zoektocht werd opgezet door geschiedenisamateur Philippa Langley, wiens fanatisme leidde tot onbegrip en scepsis. Regisseur Stephen Frears (*The Queen*, *Philomena*) vertelt het verhaal van deze vrouw, die de wereld dwong om een van de meest controversiële heersers in een nieuw licht te zien.

NARCOSIS

Een gezin raakt volkomen ontwricht wanneer de vader tijdens een duik niet meer bovenkomt. Geen lichaam, geen afscheid, alleen een huis vol herinneringen. Om dit ongreepbare verlies het hoofd te bieden, ontwijkt Merel (Thekla Reuten) alles wat met de dood van haar man te maken heeft. Haar twee jonge kinderen moeten dus zelf op zoek naar antwoorden. Na enkele gevierde korte films is dit intieme familiedrama het speelfilmdebuut van Martijn de Jong. Hij schopte het direct tot de Nederlandse Oscarinzending voor dit jaar.

NOTHING TO LAUGH ABOUT

De 40-jarige komiek Kasper Berntsen (Odd-Magnus Williamson) heeft alles wat zijn hartje begeert: een vaste avond bij de grootste comedyclub van Oslo, een beeldschone vriendin, roem en alle privileges die daarbij horen. Tot hij op een dag alles kwijtraakt, en ook nog eens te horen krijgt dat hij een dodelijke vorm van kanker heeft. Deze hartverwarmende 'dramedy' toont hoe hij met vallen en opstaan zijn ziekte accepteert en in weerwil van alle ellende de lach terugvindt.

PLUS QUE JAMAIS

'What to do when you are dying', vraagt Hélène (33) aan een zoekmachine. Het leidt haar naar bergen zoetsappige plaatjes-met-citaatjes, maar ook naar Mister, een Noorse blogger die zijn ziekte met een ruwe poëzie tentoontstelt. In een opwelling besluit Hélène naar Noorwegen te reizen. Voor Mister, en om haar aftakelende longen wat lucht te geven. Ze moet dit alleen doen, besluit ze – tot woede van haar partner Mathieu (Gaspard Ulliel, in zijn laatste filmrol voor hij op 37-jarige om het leven kwam bij een ski-ongeluk). In hoeverre hebben de stervenden het recht om dood te gaan zoals zij dat willen?

JANE BY CHARLOTTE

Charlotte Gainsbourg bouwde al een respectabele carrière op als actrice (*Jane Eyre*; *Melancholia*) en zangeres. Met deze documentaire debuteert ze als regisseur. De film is een liefdevol portret van haar moeder, de iconische zangeres en actrice Jane Birkin. In de intieme gesprekken tussen moeder en dochter passeren onderwerpen als ouder worden, sterfelijkheid en beroemdheid de revue. Aan hun gedeelde leven, met uiteraard een hoofdrol voor partner en vader Serge Gainsbourg (1928-1991), blijken de twee soms zeer verschillende herinneringen te hebben. Een persoonlijk en poëtisch portret van een vrouw die velen van ons denken te kennen.

RETURN TO DUST

De timide Cao is onvruchtbaar en al een poosje voorbij wat op het Chinese platteland als huwbare leeftijd wordt beschouwd. Ze wordt door haar familie uitgehuwelijkt aan de bescheiden Ma, die net als zij door zijn familie is verstoten. Het onmogelijke gebeurt: de twee worden verliefd terwijl ze samen een leven opbouwen in een van de lemen hutjes van het dorp. Totdat die vervallen huisjes op last van de lokale overheid gesloopt moeten worden. Regisseur Li Ruijun reisde voor zijn zesde speelfilm terug naar zijn afgelegen geboortedorp.

KONING WORST

Met de poppenanimatie *Knor* leverde Mascha Halberstadt een klassieker af: een hartverwarmende, eigenzinnige en aalbare film die met recht het stempel 'voor jong en oud' kreeg. De prequel *Koning Worst* speelt zich 25 jaar eerder af, en onthult hoe er rattenstaarten in de wedstrijdworst terecht kwamen. Wanneer Greetjes vader, slager Tuitjes, de strijd aangaat met zijn Italiaanse concurrent Smakkerelli, staat het rustieke dorpje Moppel op zijn kop. De jaarlijkse worstwedstrijd brengt Greetje in een tweestrijd: kiest ze voor haar vader, of voor zichzelf?

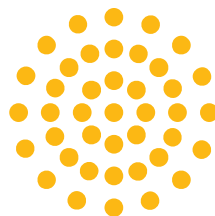

FOTO WILSON WEBB

CALL JANE

De roze wolk van huisvrouw Joy (Elizabeth Banks) spat ruw uiteen als blijkt dat haar zwangerschap haar eigen leven in gevaar brengt. Maar in het Amerika van de jaren zestig is abortus verboden en beslist een groep oude mannen of er een medische uitzondering gemaakt kan worden. Wanneer het oordeel 'nee' blijkt, wendt Joy zich tot 'The Janes', een ondergronds netwerk van vrouwen die vrouwen helpen, onder leiding van de charismatische Virginia (Sigourney Weaver). Het wakker bij Joy de ambitie aan om zich ook voor de goede zaak in te zetten. Maar hoe openlijk kan en wil ze die strijd voeren?

FOTO ULRICH SEIDL

RIMINI

Als hun moeder overlijdt, keren twee broers een laatste maal terug naar het huis waar ze opgroeiden. Nadat hun moeder ten grave is gedragen, gaan ze elk weer huns weegs. Terwijl zijn broer terugkeert naar zijn leven in Roemenië (dat Ulrich Seidl zal tonen in zijn volgende film *Sparta*), keert Schlagerzanger Richie Bravo terug naar Rimini. Die Italiaanse kustplaats blijkt in de winter een guur oord, gehuld in nevel en grijze sneeuw. Opnieuw duikt Seidl zonder blikken of blozen in de diepste krochten van de menselijke misère.

THE STRANGER

"Adem schone lucht in, en adem het zwarte uit." Dat is de mantra waarmee undercoveragent Mark (Joel Edgerton) zich staande houdt, terwijl hij steeds dichter bij zijn doelwit komt. Henry (Sean Harris) is hoofdverdachte van de gruwelijke moord op een 13-jarige jongen die al acht jaar onopgelost is. Mark moet zijn vrouwen winnen om hem een bekentenis te ontklokken. Thomas M. Wright baseerde zijn intense, sfeerrijke thriller op een echte zaak uit 2003. Hij focust niet op het onderzoek, maar op de relatie tussen deze twee mannen, die geen van beiden zijn wie ze zeggen, maar iets delen dat wel echt is.

TORI ET LOKITA

De Waalse broers Jean-Pierre en Luc Dardenne wendten hun vaak gekopieerde, maar zelden geëvenaarde stijl in hun twaalfde speelfilm aan voor het verhaal van twee immigranten die van Afrika naar België trekken. De harde realiteit van het vluchtelingenleven brengt Tori en Lokita tot elkaar. Ze doen alsof ze broer en zus zijn, in de hoop hun kansen op een verblijfsvergunning te vergroten. Terwijl ze daar eindeloos op wachten, worden ze van verschillende kanten in het nauw gedreven. Zoals vrijwel altijd werkten de Dardennes met onervaren acteurs voor deze documentaire-achtige speelfilm, die hen in Cannes een speciale juryprijs opleverde.

TRIANGLE OF SADNESS

"Ontspan je trieste driehoek," krijgt fotomodel Carl tijdens een casting te horen – die zit blijkbaar ergens tussen zijn wenkbrauwen. Dat kost Carl moeite, maar het zal voor de kijker geen probleem zijn bij deze mescherpe satire, waarmee regisseur Ruben Östlund op het filmfestival van Cannes de Gouden Palm won – zijn tweede op rij, na *The Square*. Carl en zijn vriendin, model en influencer Yaya, belanden op een cruise voor de allerrijksten ter wereld, tussen Russische oligarchen, Britse wapenhandelaars en Scandinavische techniljardairs. Als het schip tijdens een storm zinkt, komt ieders ware aard naar boven.

HET VERZWIJGEN

Dertig jaar geleden kreeg Marieke van der Winden, nota bene op de begrafenis van haar moeder, te horen dat haar geliefde grootouders tijdens de Tweede Wereldoorlog collaboreerden met de Duitsers. Haar moeder Lieke, die al op 48-jarige leeftijd overleed, droeg dit geheim haar hele leven met zich mee. Pas nu durfde Van der Winden het aan om met deze documentaire op zoek te gaan naar de waarheid over haar familie. Die blijkt ontluisterend en zet niet alleen haar grootouders in een nieuw daglicht, maar ook de verstoorde relatie met haar moeder.

VORTEX

In hun kleine Parijse appartement, volgestouwd met boeken, leeft een ouder stel al decennia op elkaars lip. Toch wordt de afstand tussen de twee steeds groter – niet fysiek maar geestelijk, want de vrouw lijdt aan alzheimer en verliest steeds meer het contact met de realiteit. De legendarische Franse actrice Françoise Lebrun en de Italiaanse regisseur Dario Argento geven sober maar charismatisch invulling aan hun levensrechte personages, wiens leven regisseur Gaspar Noé filmt in splitscreen – hij rechts, zij links. Het benadrukt des te meer hun verwijdering, en maakt de zeldzame momenten van toenadering alleen maar indrukwekkender.

14

BIOSCOPEN
Het Ketelhuis (hoofdlocatie)
Pazzanistraat 4

De openings- en slotfilm worden
tevens vertoond in:
Cinecenter
Lijnbaansgracht 236
FC Hyena
Aambeeldstraat 24
Filmhallen
Hannie Dankbaarpassage 12
Kriterion
Roetersstraat 170
Rialto De Pijp
Ceintuurbaan 338

KAARTVERKOOP
Via www.paff.nl en de websites
van de deelnemende theaters.

- NAGESPREKKEN
- Zaterdagmiddag heeft Paroolredacteur Hanneloes Pen na afloop van Het verzwijgen een gesprek met regisseur Marieke van der Winden. (Ketelhuis 3, 16.15 uur)
 - Zaterdagavond heeft Paroolfilmcriticus Roosje van der Kamp na afloop van Narcosis een gesprek met regisseur Martijn de Jong (Ketelhuis 1, 19.00 uur)

- PAFF AWARD (BEST OF THE FEST)
- Op zondag, de slotdag van het festival, wordt de Paff Award uitgereikt. Deze prijs, een sculptuur van Street Artist Franky, gaat naar de film die door het publiek het hoogst wordt gewaardeerd. Bezoekers van Paff kunnen hun stem uitbrengen op paff.nl/stemmen.

DONDERDAG 6 OKTOBER

Openingsfilm Triangle of Sadness

	KETELHUIS 1	KETELHUIS 2	KETELHUIS 3	CINECENTER	FC HYENA	FILMHALLEN	KRITERION	RIALTO DE PIJP
20.00								
21.00	20.15- 22.42 Triangle of Sadness Ruben Östlund * Besloten	20.30-22.57 Triangle of Sadness Ruben Östlund * Besloten	20.30-22.57 Triangle of Sadness Ruben Östlund * Besloten	20.45-23.12 Triangle of Sadness Ruben Östlund	20.00-22.27 Triangle of Sadness Ruben Östlund	20.30-22.57 Triangle of Sadness Ruben Östlund	21.00- 23.27 Triangle of Sadness Ruben Östlund	21.00- 23.27 Triangle of Sadness Ruben Östlund
22.00								
23.00								
00.00								

VRIJDAG 7 OKTOBER

	KETELHUIS 1	KETELHUIS 2	KETELHUIS 3
13.00			
14.00	13.30- 15.16 Nothing to Laugh About Petter Næss	14.00- 15.29 Jane by Charlotte Charlotte Gainsbourg	13.45- 15.36 Narcosis Martijn de Jong
15.00			
16.00	16.15- 17.52 Good Luck to You, Leo Grande Sophie Hyde	16.00-18.01 Call Jane Phyllis Nagy	16.00-17.57 The Stranger Thomas M. Wright
17.00			
18.00			
19.00	19.00- 20.48 The Lost King Stephen Frears	18.45- 20.30 Revoir Paris Alice Winocour	18.45-20.56 Return to Dust Li Ruijun
20.00			
21.00			
22.00	21.30- 23.57 Triangle of Sadness Ruben Östlund	21.15- 23.09 Rimini Ulrich Seidl	21.15- 23.37 Vortex Gaspar Noé
23.00			
00.00			

ZATERDAG 8 OKTOBER

	KETELHUIS 1	KETELHUIS 2	KETELHUIS 3
10.00			
11.00	10.45- 12.33 The Lost King Stephen Frears	10.30- 12.51 Return to Dust Li Ruijun	10.30-12.24 Rimini Ulrich Seidl
12.00			
13.00	13.00- 15.27 Triangle of Sadness Ruben Östlund	13.15- 15.37 Vortex Gaspar Noé	13.15- 15.00 Revoir Paris Alice Winocour
14.00			
15.00			15.30- 15.52 Koning Worst Mascha Halberstad
16.00			
17.00	16.15- 18.01 Nothing to Laugh About Petter Næss	16.00-17.57 The Stranger Thomas M. Wright	16.15- 18.35 (+20') Het Verzwijgen Marieke van der Winden * Aansluitend Q&A
18.00			
19.00	19.00- 20.51 (+20') Narcosis Martijn de Jong * Aansluitend Q&A	18.45- 20.37 Un beau matin Mia Hansen-Løve	18.45- 20.50 R.M.N. Cristian Mungiu
20.00			
21.00			
22.00	21.45- 23.22 Good Luck to You, Leo Grande Sophie Hyde	21.15- 23.18 Plus que jamais Emily Atef	21.15- 23.32 Bestias Rodrigo Sorogoyen
23.00			
24.00			

ZONDAG 9 OKTOBER

	KETELHUIS 1	KETELHUIS 2	KETELHUIS 3
10.00			
11.00		10.30- 12.47 Las bestias Rodrigo Sorogoyen	10.45-12.45 Best of the Fest
12.00	11.15- 13.20 R.M.N. Cristian Mungiu		
13.00			
14.00		13.15- 15.07 Un beau matin Mia Hansen-Løve	13.45-15.45 Best of the Fest
15.00	14.30- 16.31 Call Jane Phyllis Nagy		
16.00		15.30- 16.59 Jane by Charlotte Charlotte Gainsbourg	16.00-18.00 Best of the Fest
17.00			
18.00		17.30- 19.33 Plus que jamais Emily Atef	
19.00			
20.00	19.15-20.43 Tori et Lokita Jean-Pierre & Luc Dardenne		
21.00			

Slotfilm Competencia Oficial

	KETELHUIS 1	CINECENTER	FC HYENA	FILMHALLEN	KRITERION	RIALTO DE PIJP
18.00						
19.00		18.45- 20.40 Competencia oficial Gastón Duprat & Mariano Cohn		18.30- 20.25 Competencia oficial Gastón Duprat & Mariano Cohn	19.00- 20.55 Competencia oficial Gastón Duprat & Mariano Cohn	19.00- 20.55 Competencia oficial Gastón Duprat & Mariano Cohn
20.00	19.15- 21.10 Competencia oficial Gastón Duprat & Mariano Cohn		20.00- 21.55 Competencia oficial Gastón Duprat & Mariano Cohn			
21.00						
22.00						

Hoofdrospelers Rifka Lodeizen, Chris Peters en Pierre Bokma en regisseur Paula van der Oest bij de wereldpremière van *Tonio* op de allereerste editie van Paff in 2016.

Paroolhoofdredacteur Kamilla Leupen opent de 2021-editie van Paff in Het Ketelhuis.

Nagesprek met regisseur van *Do Not Hesitate* Shariff Korver en hoofdrolspeler Joes Brauers onder leiding van Paroolfilmcriticus Roosje van der Kamp, Paff 2021.

Optreden van Claw Boys Claw-voorman Peter te Bos na afloop van *Kleine ijstijd*, Paff 2017.

Actrice Halina Reijn op de première van *Oude liefde* op Paff 2017.

De cast en crew van *De Liefhebbers*, de openingsfilm van Paff 2019, in Eye.

De Deense regisseur Thomas Vinterberg bij Het Ketelhuis voor de vertoning van zijn duikbootfilm *Kursk* op Paff 2018.

Filmfeest

De afgelopen edities werd het Parool Film Fest bezocht door een keur aan filmmakers en sterren uit binnen- en buitenland. Een impressie.

Foto's Jurrc Rompa en Eva Plevier

Regisseur Shariff Korver en hoofdrolspeler Joes Brauers met de Paff Award voor *Do Not Hesitate*, 2021.

Toenmalig hoofdredacteur Ronald Ockhuysen en actrice Hadewych Minis in gesprek over *Toni Erdmann* tijdens Paff 2016.

Chef kunst van Het Parool Jan Pieter Ekker, hoofdrolspeler Steve Wall en regisseur Rolf van Eijk na de première van *My Foolish Heart* in Studio/K, Paff 2018.

De Vlaamse regisseur Felix van Groeningen was in 2018 te gast met *Beautiful Boy*.